

Gareth B. Matthews çocuklarla felsefi “*düşünme denemeleri*” yaparken edebi eserlerden yararlanmıştı. Düşündüren, entelektüel macera öyküleri (Lewis Carrol: “*Alice*”vs.) okunarak tartışılmıştır. Bu tür edebi faaliyetlerin felsefi sohbetler gibi verimli olduğunu görülmüştür. Bu tür öyküler çocukları hayali yaşanan durumların içine sokmakta, bu durumlar güncel alışılmış olandan farklılık gösterdiği için değişik gelmekte ve düşünsel denemeler ve deneyler yapma imkânı vermektedir. Onların en önemli katkısı: çocuklar etkili bir fantezi dünyası sayesinde içinde yaşadıkları dünya gerçekliklerini doğal olarak kavramayı öğrenmektedirler ve böylece gerçek dünyayı doğal ve daha kolay bir şekilde kavrayabilmektedirler.

Bu ifadelerden de anlaşıldığı gibi: çocuk edebiyatının işlediği konular felsefenin konusuna benzemektedir, bu konuların aktarımı bir diyalog ortamında gerçekleşmektedir, düşüncelerin aktarımı açıklama, delil getirme, soru sorma tekniğiyle yapılmaktadır. Kısaca çocuk edebiyatı konu alanları, anlatım teknikleri ve işlevleri bakımından felsefeyle paralellik arz etmektedir.

İlk eserler

Çocuk edebiyatı tarihi içerisinde çocuklar kendilerine ait hikâyeleri olmadığı için uzun yıllar, yetişkinlerin anlatılarını dinlemek ve okumak zorunda kaldıklarından eserlerin içerikleri daha çok eğitici ve felsefi nitelikte olmuştur.

Büyükler için yazılan ve çocuklara okutulan eserlerin genel özellikleri olarak şöyle bir değerlendirme yapabiliriz. Şarkta Aklımıza ilk gelen eser Beydeba tarafından yazılan ‘*Kelile ve Dimne*’ dir. Eserin baş tarafında bu kitabın “*hikmetli bir kitap*” olduğu belirtilmektedir (Bkz.Beydeba 2000: 9). Kitapta Beydeba filozof olarak zikredilmektedir (Bkz.Beydeba 2000: 17). Kitabın ilk iki bölüm Büyük İskender’in Hindistan Seferine ve Beydeba’nın hükümdar Debşelim’e öğütlerine ayrılmıştır. Bilge Beydeba’nın halkı küçümseyen hükümdara hikmetli öğütler vermektedir. Beydeba felsefi içerikli düşüncelerini hükümdarın daha kolay anlayabilmesi ve onun üzerinde etkili olabilmesi için masal ve fabl ile anlatmaktadır. Fabl ve masallarda yer alan hayvanlar âlemi adeta insanlara hikmet ve felsefe dersi vermektedir. Kitapta 15 bölüm ve 41 masal vardır. Masallar *Binbir Gece Masalları* gibi diziler halinde birbirinin içine geçmiş biçimde anlatılmaktadır. Bazı masallar şunlardır: ‘Tarla Kuşu ile Fil, Kurnaz ile Budala, Bit ve Pire, Güvercin, Demir Yiyen Fare, İki Balık, Martı ile Deniz Perisi’

Kelile ve Dimne Buda dinine ait bir hikmet ve öğüt kitabıdır. Kitapta evrensel insanın kader hikâyeleri anlatılmıştır. Fani insanın ruh ve nefis mücadelesinin öyküleri yer almıştır. En önemlisi ise pratik ahlaktan bahsetmesidir. Anlatıcı kitabın sonunda konularını şöyle özetler. “*günlerdir, hikmetin ışıltılı aydınlığında insan, tabiat, adalet, yönetim, zaman, kibir, iyilik, kötülük, bilim, sanat ve daha nice konularda eşsiz bilgiler edinmişti.*” (Bkz.Beydeba 2000:301) Hükümdar Beydeba’ya bu yaptıkları iyilikler için hediye vermek ister. Beydeba bunu kabul etmez ve ondan bilgece isteklerini şöyle dile getirir: “*Sadece, anlattıklarımın sizden sonrakilere de ulaşmasıdır, arzum. Bu öyküleri, bilgileri bir kitapta toplarsanız, armağanın en büyüğünü vermiş olursunuz bana.*” (Bkz.Beydeba 2000: 302)